

ПОРАДИ ЮРИСТА

КОМЕНТАРІ ПРАВНИКІВ, ПОЛІТОЛОГІВ, ЕКОНОМІСТІВ, ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

СІЧЕНЬ
№ 1 (172) 2025

Стор. 4-5

2025 РІК: ЩО ЗМІНЮЄТЬСЯ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У НОВОМУ РОЦІ?

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

ЛІКВІДАЦІЯ МСЕК І ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОЇ СИСТЕМИ

Що таке система оцінювання повсякденного функціонування людини?

Стор. 2

ЗВІЛЬНЕННЯ ІЗ ЗСУ ЧЕРЕЗ ЗАГИБЕЛЬ РОДИЧА

Як звільнитись військовослужбовцю у зв'язку із загибеллю родича на війні?

Стор. 3

ЯК СТАТИ СТУДЕНТОМ У 2025 РОЦІ

Нюанси вступної кампанії на бакалаврат у 2025 році - що варто знати абітурієнтам?

Стор. 6

ПОВЕРНЕННЯ ТА ОБМІН ТОВАРІВ

Чи можна повернути або обміняти куплений товар та як це зробити?

Стор. 7

Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Виходить за підтримки Українського інституту політики та Правозахисної організації «Спільна Мета»

Інформаційно-правовий портал
www.porady.org.ua →

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ - 49801

Кожному гарантується право знати свої права і обов'язки

Ст. 57 Конституції України

РЕФОРМА МСЕК: ЩО ТАКЕ СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ПОВСЯКДЕННОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛЮДИНИ, ЯКУ ВПРОВАДИЛИ 31 СІЧНЯ 2025 РОКУ

З 1 січня розпочинається впровадження медичної реформи і скасовується застаріла система МСЕК.

Так, з 1 січня 2025 року замість ліквідованих медико-соціальних експертних комісій (МСЕК) рішення щодо встановлення інвалідності, призначення допоміжних засобів реабілітації та інших аспектів прийматимуть експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування. Саме на підставі витягу з рішення експертної команди люди з інвалідністю зможуть отримувати (або продовжувати отримувати) пільги, пенсії, допомоги, компенсації, надбавки. Витяг з рішення експертної команди також може бути використаний для цілей, визначених законами України «Про військовий обов'язок та військову службу» та «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

Рішення МСЕК, ухвалені до 31 грудня 2024 року, залишаються чинними, що забезпечує для людей з інвалідністю стабільність для переходу на нову систему.

Створення експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування (ЕКОПФО)

У новій системі оцінювання працюватимуть експертні команди, до складу яких входять мінімум три практикуючих лікарі, які є в переліку тих, хто має право проводити оцінювання. Усі лікарі повинні мати щонайменше рік практичного досвіду. Команди формуються з лікарів найбільших та найкраще оснащених лікарень, а їх склад визначається індивідуально для кожного випадку — залежно від профілю. До складу кожної експертної команди має входити терапевт або профільний лікар щодо

супутнього захворювання або ускладнень.

Від МСЕК нова система отримує понад 1,3 млн справ (включно з архівами).

Оцінювання може проводитися очно, дистанційно, заочно або за місцем перебування пацієнта — залежно від його стану.

Запуск електронної системи

Направлення та здійснення оцінювання відбуватиметься в електронній системі щодо оцінювання повсякденного функціонування особи.

Маршрут пацієнта

Шлях проходження оцінювання:

- Людина звертається до свого лікуючого лікаря будь-якого закладу (державного, комунального чи приватного).
- Лікар створює в електронній системі

щодо оцінювання повсякденного функціонування особи направлення на оцінювання і прикріплює всі необхідні документи в електронному вигляді. Пацієнту потрібно підготувати паспорт громадянина України та інші персональні документи, медичну документацію, яка підтверджує діагноз, документи, що засвідчують причини інвалідності (за наявності). Документи можна подати у паперовій формі для їх сканування у закладі охорони здоров'я під час формування направлення на оцінювання.

• На цьому етапі спільно з лікарем людиною обирає заклад, куди їй зручніше звернутися і де є експертна команда за потрібним профілем, а також форма розгляду.

• Адміністратор команд отримує сформоване лікарем направлення через електронну систему, перевірить його та дода-

ні до нього документи на повноту та відповідність затвердженим вимогам. Після перевірки адміністратор поставить справу в чергу на найближчий доступний час.

• Далі людина отримує на електронну пошту сповіщення про місце і час оцінювання.

• Якщо в людини немає електронної пошти, вона зможе отримати рішення експертної команди рекомендованим листом, також інформація буде доступна лікуючому лікарю.

• Особі та лікарю повідомлятимуть лише дату та час розгляду; склад експертної команди залишається невідомим для всіх учасників.

• У день оцінювання членам експертної команди відкривається доступ до даних особи. У призначений час експертна команда проводить оцінювання повсякденного функціонування, у разі по-

треби направляє на додаткове медичне обстеження (така можливість дозволяється лише один раз, щоб не затягувати прийняття рішення); приймає рішення щодо встановлення чи не встановлення інвалідності.

• Експертна команда формує рішення, кожен лікар його підписує, і це рішення замінює собою довідки МСЕК. Воно буде містити не тільки статус інвалідності, а й рекомендації та призначення, зокрема, щодо ППР.

• Розгляд справи експертною командою повинен бути завершений не пізніше 30 календарних днів з дня прийняття мезакладом електронного направлення до розгляду.

• Якщо людина не згодна з рішенням експертної команди, вона має право його оскаржити.

За інформацією МОЗ

ЯК ОСКАРЖИТИ РІШЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ КОМАНДИ ЛІКАРІВ (ЗАМІСТЬ МСЕК): ПОКРОКОВА ІНСТРУКЦІЯ ВІД МОЗ

Центр оцінювання функціонального стану особи (Центр оцінювання) виконує важливу роль у забезпеченні об'єктивності та прозорості процесу оцінювання повсякденного функціонування особи, яке запровадили після ліквідації МСЕК.

Завданнями Центру є організаційно-методичне консультування експертних команд, перевірка обґрунтованості рішень експертних команд та раніше прийнятих рішень МСЕК, розгляд скарг на рішення експертних команд.

Експертні команди Центру оцінювання розглядають звернення з усієї України — місце проживання чи реєстрації людини не має значення. До їх складу входять лікарі з різних державних закладів охорони здоров'я.

Процедура оскарження

Подання скарги можливе у двох формах: електронній та паперовій.

Для подання скарги в електронній формі необхідно звернутися до лікуючого лікаря, який раніше направив скаржника на проведення оцінювання. Лікуючий лікар оформить скаргу в електронній формі та направить її до Центру оцінювання за допомогою електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи (скорочено — електронна система). Також скаржник або його уповноважений представник може надіслати скаргу в паперовій формі поштою відправленням до Центру оцінювання.

Скарги розглядатимуться експертними командами Центру оцінювання. Розгляд скарги

експертною командою Центру оцінювання повинен бути завершений не пізніше 30 календарних днів із дня її отримання.

Що має містити скарга:

- ПІБ скаржника.
- Адреса проживання або перебування.
- Контактні дані (телефон, email).
- Вимоги та їх обґрунтування.
- Дата складання скарги.

Скаргу потрібно подати протягом 40 календарних днів з моменту надсилання витягу з рішення експертної команди, що оскаржується, скаржнику (його уповноваженому представнику).

Як діяти у разі пропущення строку оскарження?

Якщо строк подання скарги пропущено з по-

важних причин (відрадження, тимчасова непрацездатність, проходження військової служби), можна подати клопотання про його поновлення до Центру оцінювання. До клопотання додаються копії документів, що підтверджують наявність поважних причин. Клопотання можна подати в електронній або паперовій формі. Центр оцінювання розглядатиме такі клопотання протягом п'яти робочих днів і буде повідомляти про своє рішення поштою або через електронну систему. Якщо строк поновлено, скаргу необхідно подати протягом 10 робочих днів після отримання відповідного повідомлення від Центру оцінювання.

Розгляд скарг може відбуватися очно, заочно або із використанням засобів телемедицини. Експертна команда Центру оцінювання аналізує докумен-

ти, заслуховує пояснення скаржника чи його уповноваженого представника, а за потреби проводить повторне оцінювання. При цьому повторне оцінювання проводиться на підставі результатів медичного обстеження скаржника, проведеного в закладі охорони здоров'я, до якого направить Центр оцінювання. У разі відмови скаржника від медичного обстеження або неприбуття на нього (крім випадків відрадження, тимчасової непрацездатності чи мобілізації скаржника) експертна команда Центру оцінювання приймає рішення про скасування рішення, що оскаржується.

Рішення Центру оцінювання

За результатами розгляду скарги Центр оцінювання може прийняти такі рішення:

- про підтвердження оскаржуваного рішення;

- про скасування оскаржуваного рішення;

- про формування нового рішення (у такому разі експертна команда Центру оцінювання повинна сама й ухвалити нове рішення за результатами оцінювання скаржника).

Кінцеве рішення за результатами розгляду скарги підписується всіма членами експертної команди. Процедура оскарження рішень, прийнятих експертними командами, детально описана в розділі «Оскарження результатів оцінювання» Порядку проведення оцінювання повсякденного функціонування особи.

За інформацією МОЗ

**РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ
в газеті
та на сайті**

На сторінках газети та на сайті інформаційно-правового порталу ПОРАДИ ЮРИСТА (www.porady.org.ua) Ви маєте можливість розмістити рекламу, статті, інтерв'ю, блоги та інші матеріали суспільно-правового характеру.

Вартість та умови розміщення матеріалів дізнавайтесь за телефоном +38 (098) 507-28-77 або e-mail: porady_urista@ukr.net

ЗВІЛЬНЕННЯ ІЗ ЗСУ ЧЕРЕЗ ЗАГИБЕЛЬ РОДИЧА НА ВІЙНІ: ЩО ВАРТО ЗНАТИ

Військовослужбовці можуть звільнитися зі служби через сімейні обставини або з інших поважних причин, якщо вони відповідають умовам, визначеним у частині 12 статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу». Однією з підстав є втрата близького родича під час участі в антитерористичній операції, заходів із забезпечення національної безпеки чи стримування агресії.

Які документи потрібно подавати та куди варто звертатися пояснив адвокат Юрій Айвазян.

Документи для звільнення із ЗСУ через смерть родича-військового:

- Підтвердження родинних зв'язків: документи, що засвідчують відносини з померлим (свідоцтво про народження, шлюб тощо).

- Копія посвідчення члена сім'ї загиблого захисника чи ветерана війни або витяг із Єдиного державного реєстру ветеранів війни.

- Документи про факт загибелі: свідоцтво про смерть, документи про загибель під час участі в бойових діях або судові рішення про оголошення особи померлою.

- Витяг із Реєстру знаних безвісти: або рішення суду про визнання особи безвісно відсутньою чи померлою.

Як отримати витяг із Єдиного реєстру ветеранів війни?

Для отримання необхідного витягу слід звернутися до Міністерства у справах ветеранів України. Процедура є безкоштовною.

Необхідні документи для запити:

- письмове звернення;
- копія першої сторінки паспорта громадянина України;
- копія реєстраційного номера облікової картки платника податків (за наявності);
- дані з Реєстру надаються у вигляді довідки в паперовій або електронній формі. Інформація стосується статусу ветерана війни, призначених пільг і допомоги.

Чи потрібно подавати витяг стосовно загиблого родича?

Для звільнення зі служби через втрату близького родича необхідно додати до рапорту витяг із Реєстру ветеранів війни стосовно загиблого. Запит на отримання витягу повинен відповідати статті 16 Закону України «Про захист персональних даних».

ВІДМОВА ВІД ВЛК: АДВОКАТ РОЗПОВІЛА ЗА ЯКИХ УМОВ МОЖНА НЕ ПРОХОДИТИ КОМІСІЮ

Від проходження військово-лікарської комісії (ВЛК) можна відмовитися і при цьому вам нічого за це не буде, за умови дотримання певних правил та обставин.

Адвокат Дар'я Голодняк пояснила: якщо вас зупиняють для перевірки документів і ви не маєте при собі жодних виписок щодо стану здоров'я, а проблеми зі здоров'ям все ж є, ви маєте право написати відмову. Проте важливо правильно обґрунтувати цю відмову.

Як правильно обґрунтувати відмову від ВЛК

Ви повинні пояснити, що бажаєте пройти ВЛК у визначений час і спосіб, зазначений у повістці, і маєте намір взяти із собою всі необхідні виписки для їхнього розгляду під час огляду. Це допоможе врахувати ваші медичні показники під час проходження комісії.

«Припускаємо, повертаємося до цієї ж обставини, коли десь вас

зупинили, перевіряють документи, всі ми знаємо, як це відбувається, доставка в ТЦК та СП. Але при цьому підстав для відстрочки у вас із собою немає і ніяких виписок по стану здоров'я, і, припускаємо, у вас ці проблеми по здоров'ю є. І що робити? Ви маєте право написати відмову. Але не просто відмову, що я не хочу проходити ВЛК, тому що я вирішив так, а тому що ви маєте це обґрунтувати з позиції, що ви бажаєте прийти на ВЛК, у визначений спосіб, час, визначений у повістці, взяти із собою всі виписки, залучити їх, показати їх під час огляду, щоб їх врахували», – пояснює Дар'я Голодняк.

Практична реалізація та відповідальність

Цей підхід працює на практиці. Звісно, можливі індивідуальні випадки неправомірностей з боку працівників ТЦК, але якщо ви дієте відповідно до норм права, то вас ознайомлять з наслідками згідно зі статтею 337

Кримінального кодексу. Це означає, що ви маєте з'явитися в зазначений час і спосіб, інакше настає відповідальність за цією статтею.

«Чи працює це на практиці? Працює. Ми не аналізуємо індивідуальні випадки неправомірностей ТЦК, а тільки в разі, якщо діє норма права і де дійсно потім вас повідомляють і ознайомлюють з наслідками за 337 статтею. Тобто, що ви маєте з'явитися на наступний день. Бо якщо ви цього не зробите, наступає відповідальність за 337 статтею Кримінального кодексу», – зазначає адвокат.

Знання своїх прав та правильне обґрунтування відмови від проходження ВЛК допоможуть вам уникнути проблем з військовими комісіями. Уважно перевіряйте всі деталі та дотримуйтеся законів, щоб захистити свої права.

ОСОБИСТЕ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ЗАГИБЛОГО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ

Члени родини загиблого військовослужбовця мають право на одноразову грошову допомогу.

Розподіл цих коштів між членами родини визначає закон. Однак у військовослужбовця за життя є можливість вплинути, хто та в яких частках отримає грошову допомогу у разі його загибелі.

Для цього можна скласти особисте розпорядження.

Особисте розпорядження подібне до заповіту, але не стосується майна військовослужбовця.

Кого можна вказати в особистому розпорядженні

Будь-кого, незалежно від родинних чи інших відносин. Однак якщо у військовослужбовця є родина, її члени все одно мають право на частину коштів.

Незалежно від змісту особистого розпорядження право на отримання 50% частки, яка належала б кожному з них, якби не було особистого розпорядження мають:

- діти військового
- його повнолітні непрацездатні діти
- непрацездатна вдова (вдівець)
- непрацездатні батьки.

Як залишити особисте розпорядження

Написати його і засвідчити у нотаріуса чи у командира військової частини.

Оригінал зберігатиметься у ТЦК та СП в особовій справі військовослужбовця. Копія — у військовослужбовця.

Всім, кому став відомий зміст особистого розпорядження, заборонено його розголошувати.

Чи можна змінити особисте розпорядження

Змінити — ні. Можна скласти нове. Кожне нове особисте розпорядження скасовує попереднє.

2025 РІК: ЩО ЗМІНЮЄТЬСЯ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У НОВОМУ РОЦІ?

З початком нового 2025 року в Україні відбулись зміни, які так чи інакше стосуються кожного.

Ми зібрали деякі новини, які на наш погляд мають суттєве значення для життя українців. Зокрема, це стосується пенсійного забезпечення, сплати податків, подорожчання товарів та послуг, законодавчих змін для військових, тощо.

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Згідно з держбюджетом-2025, цього року мінімальний розмір пенсій в Україні не зміниться. Також прожитковий мінімум і соціальні виплати залишаться незмінними до 2028 року.

Нагадаємо, що зараз мінімальна пенсія в Україні становить 2361 гривню для людей без стажу, мінімальна зарплата – 8000 гривень, прожитковий мінімум – 2920 гривень.

Індексція пенсій

Індексція пенсій у 2025 році все ж таки буде. За словами експертки Інституту демографії та соціальних досліджень Лідії Ткаченко, пенсії в Україні можуть підвищити в березні приблизно на 10-12%. Однак навіть якщо пенсія 2025 року буде підвищена, для більшості пенсіонерів зміни будуть незначними.

Трудовий стаж

Вимоги до мінімального стажу для виходу на пенсію 2025 року також зростуть.

Якщо ви захочете вийти на пенсію у 60 років, то ваш трудовий стаж має становити щонайменше 32 роки; у 63 роки – від 22 до 32 років стажу; у 65 років – щонайменше 22 роки стажу.

Що пізніше пенсіонер виходить на заслужений відпочинок, то вищим буде розмір грошової допомоги. Тому суму виплат можна збільшити, якщо відстроювати вихід на пенсію.

Пенсійна реформа

2025 року на українців чекають два етапи підвищення пенсій: індексція

та підняття розміру виплат для деяких пенсіонерів влітку. Втім, збільшення соцвиплат можливе після змін до законодавства.

Старт пенсійної реформи може відбутися вже 2025 року. Про це йдеться у законопроекті «Про державний бюджет України на 2025 рік», який уряд доопрацював та спрямував для другого читання у парламенті. У пункті 31 цього законопроекту доручається Кабміну «здійснити заходи щодо запровадження від 1 липня 2025 року пенсійної реформи».

В уряді та парламенті давно говорять про потребу запровадження накопичувальної пенсійної системи на додаток до солідарної, яка зараз діє в Україні. Зокрема, пропонується частину Єдиного соцвнеску, який сплачують роботодавці (22% від зарплати), спрямовувати на накопичувальний рахунок працівника та доповнювати цей рахунок добровільними внесками та внесками від держави.

Обмеження «спецпенсій»

Зважаючи на те, що пенсійна система має забезпечити виплату пенсій всім без виключення українцям в умовах дуже обмеженого через війну фінансового ресурсу, Законом «Про державний бюджет на 2025 рік» було затверджено норму про застосування у 2025 році обмежувальних коефіцієнтів до пенсій, які в 4 чи більше рази перевищують середню пенсію по країні, або 10 прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб.

Обмеження не будуть застосовуватися до пенсій людей, які сьогодні воюють на фронті або брали участь у захисті Батьківщини від агресії РФ, починаючи з 2014 року.

Водночас, обмежуючі коефіцієнти дозволять зменшити величезну різницю між так званими «спеціальними» і загальними пенсіями.

Так, відповідно до постанови Уряду, до пенсій, які перевищують 10 прожиткових мінімумів застосовуватимуться понижувальні коефіцієнти - чим вищим є розмір пенсії, тим більший коефіцієнт буде застосовуватись.

Зокрема:

- до частини пенсії, що перевищує 10 прожиткових мінімумів (23 610 грн) та не перевищує 11 прожиткових мінімумів (25 971 грн), буде застосовуватись коефіцієнт 0,5;
- до частини пенсії, що перевищує 11 ПМ (25 971 грн) та не перевищує 13 ПМ (30 693 грн) - 0,4
- до частини пенсії, що перевищує 13 ПМ (30 693 грн) та не перевищує 17 ПМ (40 137 грн) - 0,3
- до частини пенсії, що перевищує 17 ПМ (40 137 грн), та не перевищує 21 ПМ (49 581 грн) - 0,2
- до частини пенсії, що перевищує 21 ПМ (49 581 грн) - 0,1.

ЛІКВІДАЦІЯ МСЕК

З 1 січня 2025 року в Україні стартує масштабна реформа: на зміну МСЕК прийде оцінювання повсякденного функціонування. В уряді обіцяють, що проходження шляху до статусу інвалідності значно спроститься, адже більшість процесів буде скорочено та цифровізовано. Усі етапи для оцінювання фіксуватимуться в електронній системі, що має унеможливити корупційні зловживання.

В Уряді нагадали головні зміни:

- **Новий підхід до оцінювання:** експертні команди проводитимуть оцінювання в електронній системі, яке враховує реальні потреби людини.
- **Прозорість і депersonалізація процесів:** команди формуватимуться автоматично за принципом випадковості, а дані лікарів і пацієнтів залишатимуться прихованими до моменту оцінювання.
- **Можливість оскарження:** рішення експертних команд можна оскаржувати в Центрі оцінювання функціонального стану, до складу яких входитимуть лікарі з державних закладів охорони здоров'я з усієї країни.
- **Впровадження міжнародних стандартів:** закон закладає фундамент для використання Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) в освітній, соціальній та інших сферах.
- **Збереження чиннос-**

ті старих документів: усі довідки та документи, видані МСЕК до 1 січня 2025 року, залишаються чинними. Вони й надалі будуть підставою для отримання соціальних гарантій, прав, пільг, пенсій, компенсацій та інших виплат протягом терміну дії документів.

• **Передача справ від МСЕК:** визначено обов'язок для МСЕК забезпечити передачу визначеним закладам охорони здоров'я всіх наявних у них медико-експертних справ та архівних документів.

ПІДВИЩЕННЯ ПОДАТКІВ ДЛЯ ФОП

Від початку року для ФОПів діятимуть нові норми оподаткування, зокрема:

- збільшення податків для 1, 2, 4 груп ФОП. Ідеться про військовий збір розміром 10% від мінімальної зарплати (800 грн);
- встановлення 1% податку від доходів для ФОПів 3 групи у вигляді військового збору.

Окрім того, у 2025-му повертається обов'язкова сплата Єдиного соціального внеску (цього можна було не робити після початку повномасштабного вторгнення).

Розмір мінімальної ставки ЄСВ залишиться на рівні 1760 гривень на місяць, оскільки він становить 22% від мінімальної зарплати, яка наступного року залишиться без змін — 8000 гривень.

Не платити ЄСВ зможуть деякі категорії, зокрема:

- пенсіонери та люди з інвалідністю;
- ФОПи з тимчасово окупованих територій;
- ті, хто має основне місце роботи, а ЄСВ за них сплачує роботодавець;
- ФОПи на загальній системі оподаткування, які не мають доходу.

МІНІМАЛЬНЕ ПОДАТКОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ НА ЗЕМЛЮ У 2025

З 1 січня 2025 року в Україні набули чинності нові положення податкового законодавства, що регулюють мінімальне подат-

кове зобов'язання (МПЗ) на землю. Державна податкова служба надала уточнення щодо розрахунку цього податку, а також повідомила про зміну окремих пільг для суб'єктів господарювання.

Основні параметри мінімального податкового зобов'язання

У 2025 році під час розрахунку МПЗ застосовується коефіцієнт «К» із фіксованим значенням 0,057. Ця норма визначена підпунктами 381.1.1 і 381.1.2 статті 381 Податкового кодексу України (закон №4015-IX).

Згідно з уточненнями, сума мінімального податкового зобов'язання встановлюється у таких розмірах:

- 700 грн за 1 га — для більшості земельних ділянок;
- 1400 грн за 1 га — для земель, де частка ріллі становить не менше 50%.

ЗМІНЕНО ПРАВИЛА ТОРГІВЛІ ВЖИВАНИМИ АВТОМОБІЛЯМИ

Президент Володимир Зеленський підписав закон 4149-IX, який змінює правила торгівлі вживаними автомобілями в Україні.

Основні нововведення документу:

За нинішніми правилами, компанії-торговці транспортними засобами зобов'язані реєструвати на себе вживані автомобілі перед перепродажем.

Закон надає можливість суб'єктам господарювання, які займаються оптовою та роздрібною торгівлею автотранспорту, викуповувати й реалізовувати транспортні засоби, як товар, без постановки їх на облік у Сервісному центрі МВС.

Таким фірмам достатньо буде укласти два договори купівлі-продажу: з попереднім власником і наступним.

А замість перереєстрації транспортного засобу із продавця на підприємство власник сам знімає його з реєстрації до передачі суб'єкту господарювання для подальшого продажу.

ВАРТІСТЬ АВТОЦИВІЛКИ ЗРОСТЕ

З 1 січня 2025 року в Україні вступає в дію новий Закон «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів».

Згідно з новим законом, запроваджуються такі зміни:

1. Збільшення страхових лімітів: На ремонт автомобіля: зі 160 000 грн до 250 000 гривень. На лікування постраждалих: зі 320 000 грн до 500 000 грн.
2. Скасування франшизи. Страхова компанія покриватиме всі витрати в межах ліміту.
3. Пряме врегулювання збитків. Тепер постражданий може звертатися до своєї страхової компанії замість страхової винуватця ДТП. Це значно пришвидшить процес виплат.
4. Ремонт на СТО. Страхові компанії матимуть можливість організувати ремонт авто безпосередньо на авторизованих станціях техобслуговування.

Зміни відповідно призведуть до зростання вартості полісів. За прогнозами експертів, ціна автоцивілки може зрости вдвічі. Наприклад, якщо зараз середня вартість поліса коштує від 1 500 гривень, то в 2025 році вона може розпочинатись від 3 000 грн.

Також, за новим законом учасники бойових дій та особи з інвалідністю більше не зможуть користуватися транспортом без страховки, але для них передбачена 50% знижка на поліс. Пільговий поліс діятиме лише для зазначеної в ньому особи.

ПІДВИЩЕННЯ ЦІН НА ПАЛЬНЕ

З 01 січня в Україні відбувся наступний етап підвищення акцизу на пальне, відповідно до закону, який Президент Володимир Зеленський підписав у вересні 2024 року.

Його метою є поступове збільшення ставок до мінімального рівня, встановленого в Євросоюзі.

Вартість пального вже орієнтовно зросла на 1,5 грн/л на бензин і 2 грн/л на дизель.

→

ЗРОСТАЄ ВАРТІСТЬ ОФОРМЛЕННЯ ПАСПОРТІВ

Через нову вартість бланків окремих біометричних документів з 1 січня 2025 року зростає ціна оформлення паспорта громадянина України у формі ID-картки, паспорта громадянина України для виїзду за кордон, а також посвідки на тимчасове та постійне проживання в Україні.

Нові ціни будуть наступними:

- Паспорт громадянина України (ID-картка) вперше - безкоштовно;
- Паспорт громадянина України (ID-картка) до 20 робочих днів - 558 грн.
- Паспорт громадянина України (ID-картка) до 10 робочих днів - 928 грн.
- Паспорт громадянина України для виїзду за кордон до 20 робочих днів - 1042 грн.
- Паспорт громадянина України для виїзду за кордон до 7 робочих днів - 1682 грн.
- Посвідка на постійне проживання в Україні - 1175 грн.
- Посвідка на тимчасове проживання в Україні - 1080 грн.

У 2025 РОЦІ МОБІЛЬНІ ОПЕРАТОРИ ПЕРЕЙДУТЬ З 3G НА 4G

Мобільні оператори почнуть вимикати свої 3G мережі вже цього року, щоб звільнити місце для 4G та забезпечувати швидші та кращі послуги.

Регулятор контролюватиме, щоб мобільні оператори забезпечили максимальне інформування та вигідні пропозиції для абонентів при переході з 3G на 4G.

Зокрема, оператори повідомлятимуть перед вимкненням 3G у відповідному регіоні.

Якщо ваш смартфон підтримує 4G, жодних дій не потрібно.

Якщо смартфон не підтримує 4G/LTE, варто замінити пристрій на сучасніший, що дозволить залишатися на зв'язку та користуватися мобільним інтернетом без обмежень.

Як зазначається, відключення 3G не вплине на можливість здійснювати дзвінки, надсилати SMS

чи використовувати інші базові послуги. Однак, для швидкісного інтернету варто вже зараз перейти на 4G, щоб уникнути незручностей у майбутньому.

Як перейти на 4G?

Для смартфонів на Android:

1. Відкрийте “Налаштування”
2. Перейдіть у розділ “З’єднання” або “Мережі”
3. Оберіть пункт “Мобільні мережі”
4. Знайдіть налаштування “Тип мережі” або “Режим мережі”
5. Встановіть режим “4G” або “LTE”

Для смартфонів на iOS:

1. Відкрийте “Налаштування”
2. Перейдіть у розділ “Стільникові дані”
3. Активуйте “Стільникові дані”, і пристрій автоматично підключиться до доступної мережі

ОФІЦЕРСЬКІ ЗВАННЯ ТА ПОСАДИ ДЛЯ СОЛДАТІВ, СЕРЖАНТІВ ТА СТАРШИН

Військовослужбовці з вищою освітою рівня магістр і керівним досвідом у цивільному житті можуть призначатися на керівні посади у Збройних силах України, включно до категорії полковника.

Відповідний Указ підписав Президент України Володимир Зеленський.

Так, відтепер солдати, сержанти і старшини із досвідом роботи на керівних посадах не менше 2 років та освітою не нижче магістра можуть отримати звання молодшого лейтенанта та офіцерську посаду одночасно.

Зміни передбачають, що для таких військовослужбовців більше не існує обмежень за штатною посадовою категорією. Також до них не застосовуються вимоги щодо обов'язкового проходження курсу військової підготовки чи укладання додаткового контракту.

Крім того, військовослужбовці, котрі мають освіту бакалавра та пройшли курс підготовки офіцерів, також можуть отримати звання молодшого лейтенанта та зайняти відповідні офіцерські посади.

ОБОВ'ЯЗКОВА БАЗОВА ЗАГАЛЬНО-ВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВКА ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Відповідно до закону про мобілізацію у 2025 році буде запроваджено базову загальновійськову підготовку у вишах — як окрему дисципліну, що включається до навчальних планів закладів вищої освіти всіх форм власності.

За підсумками такої підготовки молоді люди отримають:

- військово-облікову спеціальність,
- навички та уміння, необхідні для виконання конституційного обов'язку щодо захисту України (поводження зі зброєю та вибуховими пристроями, дії на полі бою, надання домедичної допомоги тощо).

Без проходження базової військової служби чи підготовки буде неможливо влаштуватися на роботу на держслужбу, Нацполіцію, прокуратуру, органи місцевого самоврядування та інші органи влади.

Порядок проведення БЗВП для тих громадян України, які здобувають вищу освіту, уточнює та регулює постанова КМУ № 734.

У 2025 році в Україні має бути впроваджено базову військову службу замість скасованої строкової. Її повинні будуть пройти чоловіки віком від 18 до 25 років (які не є студентами, що проходять замість цього БЗВП під час навчання). При цьому рік проходження служби до досягнення 24-річного віку можна обрати самостійно.

Встановлені законом строки базової військової служби:

- в мирний час, в особливий період (крім періоду дії воєнного стану) — до 5 місяців, з яких до 3 місяців здійснюється базова загальновійськова підготовка, до 2 місяців — фахова підготовка;
- під час дії воєнного стану — до 3 місяців, з яких не менше 1 місяця здійснюється базова загальновійськова підготовка, до 2 місяців — фахова підготовка.

Базову військову службу мають пройти:

- чоловіки — придатні для цього за станом здоров'я, віком від 18 років і не старші за 25 років;
- жінки — добровільно.

ВІЙСЬКОВІ БУДУТЬ ОТРИМУВАТИ «ПАКУНОК ПОРАНЕНОГО»

У 2025 році військовим почнуть видавати «Пакунок пораненого» - до його складу увійдуть адаптивний одяг, засоби гігієни та все необхідне для пораненого при його госпіталізації, що наразі в основному забезпечують волонтери.

«Важливо, щоб військові, ветерани та новобранці відчували постійну підтримку держави — як під час служби, так і після її завершення. Одним із нововведень у цій сфері є «Пакунок пораненого», який незабаром мають почати закуповувати для армії» - повідомили в Міноборони.

Що це, що до нього входить та коли з'явиться?

«Пакунок пораненого» включатиме адаптивний одяг — спрощений, на липучках, оскільки має бути зручним саме для людей, у яких, наприклад, встановлений апарат зовнішньої фіксації, або є ще якісь медичні показання, щоб було легше роздягатись і одягатись, а також засоби особистої гігієни, — все те, що потрібно пораненому, коли він потрапляє до шпиталю.

Комплект включатиме майку, футболку, штани, шорти та реглан, а сам одяг буде доступний у п'яти розмірах для різних типів тілобудови.

Як зазначила радниця заступника міністра оборони Дана Ярова, таке забезпечення має стати централізованим, а не залежати від волонтерів, що наразі активно допомагають військовим.

Зокрема, адаптивний одяг потрібен на перших етапах евакуації, тому що під час поранення зрізається все, що на ньому було, і його треба у щось перевдягти. Це все робиться в опорних лікарнях на лінії зіткнення. І саме туди будуть направляти ці пакунки, щоб одразу, якщо людина отримала поранення, вона мала, чим користуватися.

Отже, з 2025 року комплект такого одягу та засоби гігієни будуть видаватися безповоротно та безоплатно у стабілізаційних пунктах та під час стаціонарного лікування!

Проект охоплюватиме всі підрозділи Сил оборони і безпеки.

АНГЛІЙСЬКА - ОБОВ'ЯЗКОВА ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ КЕРІВНИХ ПОСАД

Військовослужбовці офіцерського складу, а також сержантського і старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом, повинні будуть володіти англійською мовою.

Зокрема, згідно з новою постановою КМУ, насамперед йдеться про кандидатів на керівні посади у наступних структурах:

- Міноборони України;
- ЗСУ;
- Головного управління розвідки МОУ;
- Державної спеціальної служби транспорту;
- Управління державної охорони;
- СБУ;
- Служби зовнішньої розвідки;
- Держспецзв'язку;
- Державної прикордонної служби;
- Національної гвардії.

Документ встановлює конкретний перелік посад та необхідні рівні володіння мовою згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями та стандартом НАТО STANAG 6001. Він вступить в силу через чотири роки після скасування воєнного стану.

Як зазначається, це рішення матиме позитивний вплив на професійну діяльність військових, покращить їхню взаємодію у міжнародних заходах та наблизить Україну до членства в ЄС і НАТО.

ОНОВЛЕНО КУРСИ БАЗОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У Сухопутних військах ЗСУ розповіли про нововведення у курсах базової військової підготовки рекрутів.

Зокрема, у новому 45-денному курсі БЗВП розширено програму вогневої підготовки - якщо раніше за 30 днів курсанти відпрацьовували 20 вправ зі стрільби з автоматів, то тепер — 31.

Також, за оновленою програмою новобранці вивчатимуть дії під час зіткнення з противником, зачистку траншей і ведення стрільби на коротких відстанях. До вправ залучатимуться демо-групи, які імітуватимуть дії умовного противника.

Додатково запроваджено курс вивчення колективного озброєння. Рекрути опановують АГС, РПГ, а також кулемети РПК, ДШК і Browning M2. Загальна кількість вправ зі зброєю зросла до 45.

Також Головом Олександр Сирський повідомив, що наразі працюють над створенням умов, щоб підготовка до участі в бойових діях загалом тривала 2 місяці, а подальший курс новачка у військовій частині передбачав 5-14 днів.

Також Сирський наголосив на потребі забезпечення повного, 14-денного, періоду адаптації новобранців у бригадах і командири повинні максимально підготувати солдата до викликів сучасної війни, щоб зберегти його в бою.

БРОНЬ ДЛЯ СВЯЩЕННИКІВ

Кабінет міністрів дозволив бронювати від мобілізації всіх священнослужителів, а релігійні організації віднесено до критично важливих.

Зокрема, бронювання будуть підлягати всі військовозобов'язані священнослужителі за переліком посад, затвердженим Державною службою з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС).

Відповідні зміни Кабмін вніс до постанови №76 про бронювання.

Вимога щодо «білої» зарплати в 20 тисяч грн для бронювання не буде стосуватися юридичних осіб — релігійних організацій.

Таким чином, священнослужителів прирівняли до кінцевих бенефіціарних власників критично важливих підприємств, членів наглядових рад і працівників закордонних дипломатичних установ тощо.

ЯК СТАТИ СТУДЕНТОМ БАКАЛАВРАТУ В 2025 РОЦІ?

Учнів 11 класу, які випускаються у 2025 році, та їхніх батьків, а також українців, які закінчили школу раніше, але планують вступати до закладу вищої освіти у 2025 році, хвилює питання, що треба знати, щоб вчасно і без проблем пройти всі етапи вступної кампанії.

Osvita.ua розповідає про орієнтовний план, завдяки якому стати студентом омріяного вишу буде набагато легше, адже ви зможете не відволікатись на сторонні речі, а проходити всі етапи вступної кампанії у заздалегідь визначеній і зрозумілій послідовності.

Перш за все майбутній абітурієнт має визначитись, на яку спеціальність він планує вступати. Це важливо, оскільки від обраної спеціальності буде залежати, які вступні іспити до закладу вищої освіти він має скласти.

Також у випадку вибору спеціальності, якій надається особлива підтримка держави, вступник може розраховувати на невелике підвищення свого конкурсного балу завдяки застосуванню галузевого коефіцієнта 1,02 для поданих заяв із пріоритетністю 1 та 2.

Переважає більшість вступників, як і в попередні роки, для вступу до закладів вищої освіти має надати результати зовнішнього незалежного оцінювання, яке третій рік поспіль буде відбуватись у вигляді національного мультипредметного тесту.

Абітурієнти, які планують навчатись на мистецьких і спортивних спеціальностях, також мають скласти творчий конкурс у закладі освіти.

Без результатів НМТ, а лише на основі індивідуальної співбесіди з тих самих предметів, що мали б складатись на НМТ, можуть вступати абітурієнти, які належать до пільгових категорій.

Окрім того, особливий механізм вступу мають особи, що проживали або проживають на тимчасово окупованих територіях. Для вступу за особливим алгоритмом вони мають звернутись до центрів «Крим – Україна» чи «Донбас – Україна».

Вступ за результатами НМТ

Для вступу до закладів вищої освіти на І курс переважна більшість вступників використовує результати національного мультипредметного тесту.

У 2025 році мульти-тест складатиметься з 4 предметів, три з яких (українська мова, математика та історія України) будуть обов'язковими для всіх вступників, а один предмет з переліку (українська література, біологія, географія, фізика, хімія або іноземна мова) кожен вступник обирає самостійно під час реєстрації для проходження НМТ.

Вступники складатимуть мулти-тест з 4 предметів в один день, на виконання кожного предметного тесту буде відводиться 60 хвилин, з однією 20-хвилинною перервою між двома двогодинними блоками.

Реєстрація учасників мулти-тесту відбудеться у період, визначений Міністерством освіти і науки пізніше. Ті учасники НМТ, які не зможуть зареєструватись під час цього періоду, матимуть змогу пройти реєстрацію під час додаткового періоду, який традиційно надається вступникам у травні.

Додатковий період реєстрації передбачений для тих вступників, хто реєструвався в основний період, але отримав відмову, та тих, хто не зміг із поважних причин вчасно зареєструватись.

Також у цей період здійснюють реєстрацію осіб, які за рішенням судів перебувають в установах виконання покарань або слідчих ізоляторів.

Для реєстрації на НМТ потенційному вступнику потрібно самостійно створити персональний електронний кабінет, який стане його інформаційною сторінкою, де учасник отримуватиме важливу інформацію щодо кожного етапу проведення тестування.

Відстежуючи повідомлення на цій персональній електронній сторінці, учасники НМТ дізнаються про дату, місце і час свого іспиту.

Також після проходження іспиту вони отримають в е-кабінеті особисті результати з усіх 4 предметів за рейтинговою шкалою 100–200 балів, які необхідні для участі у конкурсному відборі до закладів вищої освіти.

Електронний кабінет вступника

Після складання вступних іспитів розпочинається основний етап вступної кампанії. Вже кілька років поспіль вступ відбувається онлайн, тому для участі в конкурсному відборі кожен вступник має створити електронний кабінет.

Через цей кабінет вступники будуть подавати усі свої заяви для вступу до закладів вищої освіти в електронній формі.

Термін реєстрації і роботи електронних кабінетів вступників визначається кожного року окремо Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти, який затверджує Міністерство освіти і науки України. Цьогоріч е-кабінети працюватимуть протягом усієї вступної кампанії, тобто з 1 липня до 20 жовтня.

Для створення е-кабінету треба мати серію та номер документа про освіту, а також номер (без серії) документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України, паспорт громадянина України для виїзду за кордон, свідоцтво про народження).

Також під час реєстрації потрібно вказати електронну пошту, до якої вступник має доступ і яка не заборонена на території України.

Окрім того, треба згенерувати пароль для подальшого входу в е-кабінет.

Подання заяв для вступу

Після того як вступник створив електронний кабінет для вступу, протягом визначеного Міністерством освіти терміну він має подати заяви про вступ до тих закладів освіти, у яких має бажання навчатись.

Цьогоріч прийом заяв і документів від вступників розпочинається 19

липня і закінчується о 18.00 31 липня.

Абітурієнт може подати 5 заяв на бюджетну форму навчання та до 10 заяв на контрактну форму навчання. Кількість заяв про вступ, яку може подати вступник, теж визначається кожного року Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти.

Під час подання заяв на бюджет вступник має надати кожній заяві пріоритет від 1 до 5, при цьому 1 пріоритет потрібно надати заяві, поданій до того закладу освіти, де вступник хоче навчатись найбільше, а, відповідно, 5 пріоритет – найменш бажаному закладу освіти.

Подана вступником електронна заява відразу відображається в розділі Єдиної державної електронної бази з питань освіти, до якого має доступ заклад вищої освіти, обраний вступником.

У момент подання електронній заяві присвоюється статус «Зареєстровано в ЄДЕБО».

Подану електронну заяву вступник може скасувати. Якщо скасування відбувається до того моменту, коли заява була зареєстрована в закладі вищої освіти, вступник може подати нову заяву з такою ж пріоритетністю.

Якщо ж заява вже зареєстрована закладом освіти, вступник теж має право скасувати її, але він втрачає право подання нової заяви з такою самою пріоритетністю.

Розгляд заяв закладом вищої освіти

У ході всієї вступної кампанії абітурієнт у своєму електронному кабінеті має відстежувати статуси, які надаються усім його поданим на розгляд вишів заявам.

Після подання електронної заяви вона розглядається приймальною комісією закладу вищої освіти протягом трьох робочих днів з дати реєстрації заяви в ЄДЕБО.

За результатами розгляду уповноважена особа приймальної комісії надає електронній заяві один з таких статусів: «Зареєстровано у закладі освіти» або «Потребує уточнення вступником».

При присвоєнні електронній заяві статусу «Потребує уточнення вступником» працівник закладу освіти зазначає перелік даних, що потребують уточнення, із зазначенням способу та дати, до якої їх необхідно подати. Внесені дані відображаються в особистому електронному кабінеті вступника. Після уточнення вступником необхідних даних статус е-заяви вступника змінюється на «Зареєстровано у закладі вищої освіти».

Якщо вступника допущено до участі в конкурсному відборі для вступу на бюджет, електронній заяві вступника присвоюється статус «Допущено до конкурсу».

Якщо вступника допущено до участі в конкурсному відборі на контракт, електронній заяві вступника присвоюється статус «Допущено до конкурсу (навчання за кошти фізичних та юридичних осіб)».

Якщо вступнику відмовлено в участі у конкурсному відборі, електронній заяві встановлюється статус «Відмовлено закладом освіти» (із зазначенням причини відмови).

Усі статуси заяви вступника відображаються в особистому електронному кабінеті вступника та на сайті Інформаційної системи Вступ.ОСВІТА. UA.

Оприлюднення рейтингових списків

Після завершення терміну подання заяв розпочинається формування рейтингових списків вступників, які будуть рекомендовані на навчання на бюджеті.

Рейтинговий список – це список усіх абітурієнтів, які подали документи у заклад вищої освіти, із зазначенням рейтингового бала та рейтингового місця кожного абітурієнта. Такий список формуватиметься у кожному навчальному закладі та за кожною окремою спеціальністю.

Формування рейтингових списків вступників і надання рекомендацій до зарахування та оприлюднення списку рекомендованих з повідомленням

про отримання чи неотримання ними права навчатись на бюджетній формі здійснюється не пізніше 05 серпня.

Після оприлюднення рейтингових списків із зазначенням осіб, рекомендованих для зарахування у виш, абітурієнтам дається три дні для того, щоб підтвердити свій вибір місця навчання.

Тобто вступники, які отримали рекомендації, мають виконати вимоги до зарахування на бюджетні місця до 18:00 08 серпня.

Зарахування на навчання

Після того як вступники виконали вимоги до зарахування, підтвердивши свій вибір місця навчання, відбувається зарахування студента.

Спершу не пізніше 9 серпня проводиться зарахування вступників на навчання на бюджет.

Після цього відбувається зарахування вступників на контракт. При цьому надання рекомендацій до зарахування та оприлюднення списку рекомендованих для вступників, які вступають на контракт на відкриті та фіксовані (закриті) конкурсні пропозиції, здійснюється не раніше 09 серпня.

Зарахування вступників на навчання на контракт на умовах повної або часткової оплати навчання за рахунок коштів державних грантів для здобуття вищої освіти – не пізніше ніж 18 серпня; за іншими джерелами фінансування – не пізніше ніж 30 серпня.

Потім вступників з числа зарахованих на контракт, які мають право на першочергове переведення на бюджет, можуть перевести на вакантні бюджетні місця, якщо такі будуть в закладі вищої освіти.

Переведення на вакантні бюджетні місця та на місця за рахунок цільових пільгових державних кредитів осіб, які зараховані на контракт, відбувається до 17 серпня.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВКРАЛИ ГРОШІ З КАРТКИ

Щоб унебезпечити свої картки, варто дотримуватися рекомендацій: нікому не повідомляти PIN-код, CVV-код, термін дії картки чи паролі від онлайн-банкінгу встановити ліміти на операції та підключити SMS-оповіщення про всі транзакції не проводити платіжні операції з чужих пристроїв. Що робити, якщо гроші з картки все-таки вкрали — про це у нашій консультації.

Одразу після виявлення факту списання коштів з вашої банківської карти без вашого відома необхідно якнайшвидше заблокувати картку.

Це можна зробити:

- через онлайн-банкінг
- зателефонувати в банк на гарячу лінію
- особисто звернутися до найближчого відділення банку.

Якщо ви впевнені, що нікому не передавали кон-

фіденційну інформацію звертайтеся до банку, напишіть заяву про повернення списаних грошей.

Банк має провести внутрішнє розслідування та може повернути кошти, якщо списання справді відбулося не з вини клієнта.

Якщо банк не повертає кошти, можна звернутися до суду.

Якщо ви самостійно розкрили конфіденційну інформацію

Наприклад, доступ до онлайн-банкінгу чи передали дані карти стороннім особам чи навіть вашим знайомим. Це порушення умов договору з банком і правил користування банківською картою. Гроші повернути буде значно складніше або неможливо.

Що можна зробити?

Звернутися до поліції із заявою про вчинення злочину. Слідчий невід-

кладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви про вчинене кримінальне правопорушення зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, розпочати розслідування та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Звернутися до кіберполіції: за телефоном 0 800 505 170 чи заповнити онлайн-форму на вебсайті.

Якщо зловмисника знайдуть і його провина буде доведена у суді, то потерпілі мають право на відшкодування матеріальних і моральних збитків. Для цього подається відповідний позов до суду.

За інформацією БПД

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО НА АВТО ВПАЛА БУРУЛЬКА

Бурульки, які звисають з будівель, можуть завдати шкоду майну чи здоров'ю.

Вчасно прибирати льодові нависання, доглядати та здійснювати благоустрій за будівлями та прибудинковими територіями має ЖЕК, ОСББ або інша установа чи організація, на балансі якої знаходиться будівля.

Що ж робити, якщо на припарковане під будівлею авто впала бурулька, а страховка відсутня? Про це далі у консультації.

Викликайте поліцію

Для складання протоколу. У ньому має бути зафіксовано, де сталася подія (місце, вулиця і номер будинку).

Робіть фото та відео

Детально фіксуйте пошкодження авто та робіть зйомку з прив'язкою до місцевості.

Встановлюйте свідків

Знайдіть та запишіть номери телефонів, ПІБ людей, які бачили факт пошкодження авто бурулькою. Надалі їх можна буде залучити як свідків.

Шукайте камери спостереження

Встановіть, де є камери відеоспостереження та відеореєстратори в автівках, що були поряд з місцем події. Спробуйте отримати копії відеозаписів.

Замовте оцінку майнової шкоди

Для цього зверніться до експерта. Збережіть відповідні докази (квитанції, чеки).

Визначте, кому належить будівля

Можна звернутися до міської ради із запитом про балансоутримувача будинку, з якого впала бурулька.

Зверніться до власника

Подайте заяву до балансоутримувача будівлі (власника) для відшкодування шкоди в добровільному порядку.

Зверніться до суду

Якщо у досудовому порядку розв'язати питання не вдалося, можна звернутися до суду з позовом про відшкодування матеріальної шкоди.

Коли може бути винен власник авто

Якщо власник припаркував авто в недозволеному місці (наприклад, під знаками, що забороняють стоянку, або де були попередження про небезпеку падіння бурульок).

За інформацією БПД

ЧИ МОЖНА ПОВЕРНУТИ АБО ОБМІНЯТИ КУПЛЕНИЙ ТОВАР І ЯК ЦЕ ЗРОБИТИ?

Товари можна обміняти чи повернути, але не всі. У цій статті БПД нагадає, що та за яких умов можна обміняти/повернути.

Товар належної якості можна обміняти чи повернути протягом 14 днів з моменту покупки, якщо:

- ним не користувалися
- збережено його товарний вигляд, споживчі властивості, пломби, ярлики
- є чек.

Якщо немає аналогічного товару, можна:

- обрати інший товар
- повернути кошти
- дочекатися аналогічного товару.

Як повернути або обміняти товар, якщо чека немає?

Можна надати інший документ, що підтверджує оплату (наприклад, гарантійний талон). У ньому має бути інформація про продавця, дата покупки, назва товару та ціна.

Або отримати копію чека. Для цього можна написати заяву на ім'я керівника магазину.

Якщо товар куплено в кредит

Спочатку варто звернутися до кредитодавця для відмови від кредиту.

Після цього звернутися до продавця для повернення товару.

Які товари не можна повернути/обміняти:

- парфуми, косметику
- ювелірні вироби
- натільну та постільну білизну
- зубні щітки, бритви, розчіски
- пір'яно-пухові вироби (подушки, ковдри)
- дитячі іграшки м'які та гумові надувні
- друковані видання (наприклад, книги)
- інструменти для манікюру, педикюру та деякі інші товари.

Якщо техніка на гарантії і вона зламалася

Ви маєте право на гарантійний ремонт. А поки техніка в ремонті — на тимчасове користування товаром аналогічної марки.

Якої техніки це стосується:

- телефона
- телевізора
- мікрохвильової печі
- пилососу
- холодильника (морозильника)
- праски
- пральної машини
- комп'ютеру та комплектуючих до нього
- апаратури для відеозапису та відтворення зображення і звуку
- електрочайника, електрокавоварки
- фену.

Як отримати техніку на заміну?

Письмово оформити вимогу до продавця.

За кожен день затримки надання аналогічного товару чи ремонту споживач має право вимагати неустойку — 1% від вартості товару.

Куди звертатися за захистом прав споживачів

До Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужби)

У складних випадках можна подавати позов до суду.

АНОНС: ЧИТАЙТЕ В НАСТУПНОМУ НОМЕРІ

✓ СТАТУС УБД: ЯКІ Є ПІЛЬГИ ТА ЯК ЇХ ОФОРМИТИ?

(Статус учасника бойових дій дає право на пільги та державні гарантії - що і як можна оформити?)

✓ СТАЖ ДЛЯ ПЕНСІЇ У 2025 РОЦІ

(Скільки страхового стажу потрібно, щоб пенсію за віком призначили у 2025 році?)

✓ ВІДНОВЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ НА НЕРУХОМІСТЬ

(Як відновити втрачені документи на нерухомість: покроковий алгоритм)

ПЕРЕДПЛАТА - 2025

НА ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВУ ГАЗЕТУ

«ПОРАДИ ЮРИСТА»

Шановні читачі! Якщо ви хочете знати свої права та вміти їх відстоювати, знайти відповіді на актуальні питання, бути в курсі змін законодавства, а також читати ексклюзивні інтерв'ю з українськими політиками, правниками, експертами, волонтерами та захисниками, оформіть передплату на газету у поштових відділеннях за каталогом видань «ПРЕСА ПОШТОЮ»

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ - 49801

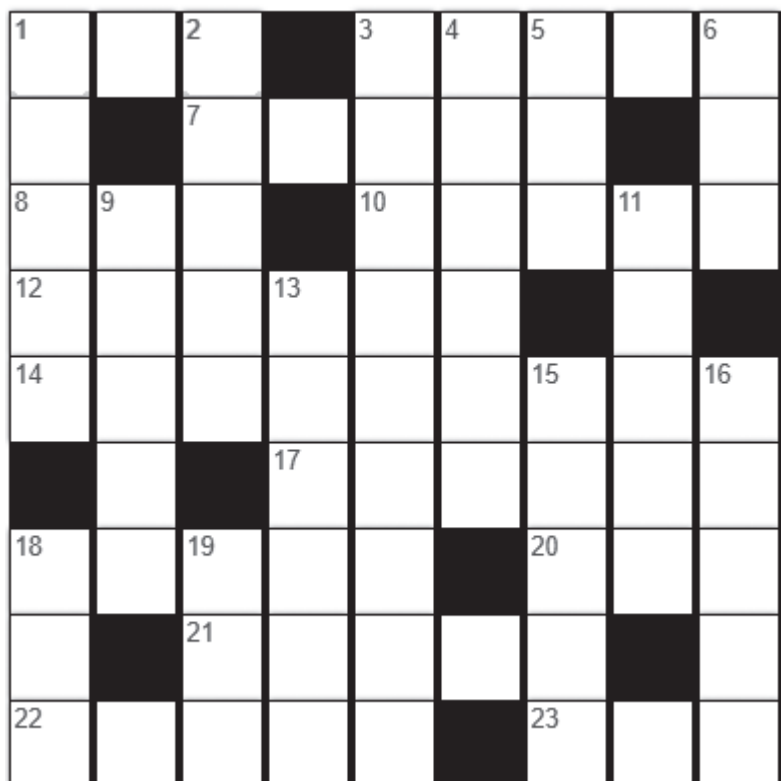
Увага! Передплатити за газету можна за програмою «Зимова єПідтримка»!

З грудня 2024 року українці отримають можливість використати 1000 гривень державної допомоги за програмою «Зимова єПідтримка» для передплати вітчизняних газет та журналів.

«Передплатити улюблені друковані видання через Укрпошту за програмою «Зимова єПідтримка» – це просто, зручно і корисно. Ви отримуєте доступ до актуальних новин і культурних подій, водночас підтримуючи українське слово», – зазначив гендиректор Укрпошти Ігор Смілянський.

«В умовах війни газети та журнали виконують особливу місію з інформування суспільства, тому механізм підтримки через стимулювання читачього попиту є надзвичайно актуальним», – наголосив голова НСЖУ Сергій Томіленко.

Оформити передплату можна у будь-якому відділенні Укрпошти, повідомивши оператора про бажання використати кошти єПідтримки. Доступні варіанти передплати – від одного місяця до року, з початком доставки від січня 2025 року. Важливо, що послуга доступна по всій території України, включно з прифронтовими територіями.

По горизонталі:

1. Розчищене місце, спеціально підготовлений майданчик надворі або в приміщенні для мольби, очищення і просушування зерна.

3. Торгова марка незамерзаючої охолоджуючої рідини (антифризу), розробленої в СРСР.

7. Остання літера грецького алфавіту.

8. За біблійною легендою, праведник, що був урятований разом із сім'єю під час всесвітнього потопу і через своїх синів став родоначальником людських рас.

10. Невелика заглибина в чому-небудь.

12. Представник групи індіанських племен з Північної Америки.

14. Природне або штучне підземелля, яке у різні періоди та у різних народів призначалося для таємних сполучень між спорудами, а також для видобутку будівельного каменя.

17. Перспективне зменшення різних частин віддалених предметів, фігур чи архітектурних елементів, що призводить до зміни їхніх звичних обрисів.

18. Чоловік з темно-русявим волоссям.

20. Грошова одиниця Латвії, що дорівнює 100 сантиметрів.

21. Трава, що відростає на місці скошеної або після випасання худоби.

22. Спів.

23. Український розважальний телеканал.

По вертикалі:

1. Гіркувато-кислий газований напій, що використовується для розведення алкогольних напоїв, особливо джину.

2. Поширений у Північній Америці хижий ссавець родини Псові, назва якого походить від ацтекського «гавкаючий пес».

3. І «1+1», і «ICTV».

4. Стегнова частина м'ясної туші.

5. Звання духовної особи, служителя культу.

6. Неправда, брехня.

9. Великий гурт людей.

11. Традиційна назва деяких отруйних змій з родини Elapidae, котрі володіють здатністю в разі небезпеки розсовувати грудні ребра, утворюючи подобу капюшона.

13. Закритий з усіх боків чотириколісний кінний повіз на ресорах.

15. Нашадок від змішаного шлюбу представників негроїдної та європеїдної рас.

16. Неметалічний радіоактивний хімічний елемент з групи галогенів.

18. Місце з'єднання зшитих кусків тканини або шкіри.

19. Потік, струмування рідини.

Відповіді:
По горизонталі: 1. Тік 3. Тосол 7. Омега 8. Ной 10. Лунка 12. Іржез 14. Катакомба 17. Ракурс 18. Шатен 20. Лам 21. Омтава 22. Вожак 23. ТЕД
По вертикалі: 1. Тонік 2. Кольт 3. Телеканал 4. Огузок 5. Сан 6. Лажка 9. Орава 11. Кора 13. Карета 15. Мушкет 16. Актат 18. Шов 19. Ток

2025 р. Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Свідоцтво КВ 23224-13064ПР від 22.03.2018р. Ідентифікатор медіа - R30-03093

Засновник: ТОВ «Редакція газети «ПОРАДИ ЮРИСТА» (ЄДРПОУ 41861792)

Телефон редакції: +38 (050) 692-13-30, e-mail: porady_urista@ukr.net

Головний редактор Закутайло О. П. Заст. Головного редактора Закутайло С. О.

Керівник проекту Бортнік Р. О.

Газета виходить 1 раз на місяць. Тираж - 1000 прим.

Віддруковано в друкарні «Від і До». Адреса: м. Чернівці, вул. Заводська 37 - В.

Тел 0503763347. Замовлення № 13

Відповідальність за точність і достовірність інформації несе автор.

За точність та зміст реклами - рекламодавці.

За якість друку відповідає друкарня.

Редакція не завжди поділяє точку зору автора публікації. Редакція залишає за собою право редагувати матеріал.

При використанні публікацій газети «Поради юриста» посилання на газету обов'язкове.

Матеріали друкуються українською мовою.

ЩЕ БІЛЬШЕ КОРИСНОЇ ТА
АКТУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЧИТАЙТЕ НА
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВОМУ ПОРТАЛІ
«ПОРАДИ ЮРИСТА»

WWW.PORADY.ORG.UA

ПОРАДИ
ЮРИСТА

